

NÁZEV ŠKOLY	GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA, LITOMĚŘICE, Svojsíkova 1, příspěvková organizace
ČÍSLO PROJEKTU	CZ.1.07/1.5.00/34.1082
NÁZEV MATERIÁLU	VY_32_INOVACE_6A_13_Zákon o protiprávnosti komunistického režimu
TÉMA SADY	Dokumenty k českým dějinám po roce 1989
ROČNÍK	4. ročník, oktáva
DATUM VZNIKU	červenec 2013
AUTOR	Petr Bašus

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zákon o protiprávnosti komunistického režimu

Anotace:

Výukový materiál je určený pro výuku nejnovějších českých (československých) dějin v hodinách dějepisu 4. ročníku (resp. semináře z dějepisu).

Skládá se z textu historického dokumentu (pokud je tento příliš dlouhý, jsou modrou barvou označeny klíčové pasáže pro stručnější seznámení se s pramenem), námětů k domácí přípravě (vyučující může zadat tyto úkoly již v předešlé hodině, a vytvořit si tak podmínky pro snazší práci s dokumentem i zadanými otázkami) a námětů k rozboru dokumentu i historických souvislostí. Pro hlubší pochopení souvislostí je výukový materiál obohacen o konfrontaci s jinými (audiovizuálními) dokumenty. Srovnání pak umožňuje plastičtější pochopení doby.

Texty mohou mít žáci vytištěné, nebo s nimi mohou pracovat ve vlastních elektronických médiích (PC, notebooky, tablety...). Učitel je také může promítnout.

Časová náročnost – 1 vyučovací hodina.

Pro maximální využití tohoto výukového materiálu je nutný přístup k internetu.

ZÁKON č.198
ze dne 9. července 1993
o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Vědom si povinnosti svobodně zvoleného parlamentu vyrovnat se s komunistickým režimem, Parlament konstatuje, že Komunistická strana Československa, její vedení i členové jsou odpovědní za způsob vlády v naší zemi v letech 1948 - 1989, a to zejména za programové ničení tradičních hodnot evropské civilizace, za vědomé porušování lidských práv a svobod, za morální a hospodářský úpadek provázený justičními zločiny a terorem proti nositelům odlišných názorů, nahrazením fungujícího tržního hospodářství direktivním řízením, destrukcí tradičních principů vlastnického práva, zneužíváním výchovy, vzdělávání, vědy a kultury k politickým a ideologickým účelům, bezohledným ničením přírody, a prohlašuje, že ve své další činnosti bude vycházet z tohoto zákona.

§ 1

(1) Komunistický režim a ti, kteří ho aktivně prosazovali,

a) upíral občanům jakoukoliv možnost svobodného vyjádření politické vůle, nutil je skrývat své názory na situaci ve státě a společnosti a nutil je veřejně vyslovovat svůj souhlas i s tím, co považovali za lež nebo zločin, a to perzekucemi nebo hrozbou perzekucí vůči nim samotným, jejich rodinám a blízkým,

b) systematicky a trvale porušoval lidská práva, přičemž zvláště závažným způsobem utlačoval některé politické, sociální a náboženské skupiny občanů,

c) porušoval základní zásady demokratického právního státu, mezinárodní smlouvy i své vlastní zákony a prakticky tím postavil vůli a zájmy komunistické strany a jejich představitelů nad zákon,

d) používal k perzekuci občanů všech mocenských nástrojů, a to zejména:

- popravoval, vraždil je a žalářoval je ve věznicích a táborech nucených prací, při vyšetřování a v době žalářování vůči nim používal brutální metody včetně fyzického a psychického mučení a vystavování nelidským útrapám, - zbavoval je svévolně majetku a porušoval jejich vlastnická práva, - znemožňoval jim výkon zaměstnání, povolání nebo funkce a dosažení vyššího nebo odborného vzdělání, - zabraňoval jim svobodně vycestovat do zahraničí či vrátit se svobodně zpět, - povolával je k výkonu vojenské služby v Pomocných technických praporech a Technických praporech na neomezenou dobu,

e) pro dosažení svých cílů neváhal páchat zločiny, umožňoval jejich beztrestné páchaní a poskytoval neoprávněné výhody těm, kteří se na zločinech a perzekucích podíleli,

f) spojil se s cizí mocností a od roku 1968 udržoval uvedený stav pomocí jejich okupačních vojsk.

(2) Za spáchané zločiny a další skutečnosti, uvedené v odstavci 1 jsou plně spoluodpovědní ti, kteří komunistický režim prosazovali jako funkcionáři, organizátoři a podněcovatelé v politické i ideologické oblasti.

§ 2

(1) Zejména pro skutečnosti uvedené v § 1 odst. 1 tohoto zákona byl režim založený na komunistické ideologii, který rozhodoval o řízení státu a osudech občanů v Československu od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989, zločinný, nelegitimní a je zavrženíhodný.

(2) Komunistická strana Československa byla organizací zločinnou a zavrženíhodnou obdobně jako další organizace založené na její ideologii, které ve své činnosti směřovaly k potlačování lidských práv a demokratického systému.

§ 3

Odpor občanů proti tomuto režimu, který ať již jednotlivě či ve skupině na základě demokratického přesvědčení politického, náboženského či mravního projevovali odbojem nebo jinou činností nebo vědomě a veřejně vyjadřovali, na území státu i v zahraničí, a to i ve spojení s cizí demokratickou mocností, byl legitimní, spravedlivý, morálně oprávněný a je hodný úcty.

§ 4

Každý, kdo byl komunistickým režimem nespravedlivě postižen a perzekuován a nepodílel se na skutečnostech uvedených v § 1 odst. 1 tohoto zákona, si zaslouží účast a morální zadostiučinění.

§ 5

Do promlčecí doby trestných činů se nezapočítává doba od 25. února 1948 do 29. prosince 1989, pokud z politických důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby.

§ 6

Soud na návrh zruší či zmírní trest uložený za trestný čin, na který se nevztahuje rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, prokáže-li se během řízení, že jednání odsouzeného směřovalo k ochraně základních lidských a občanských práv a svobod ne zjevně nepřiměřenými prostředky. Pro účely tohoto řízení a následného odškodnění se přiměřeně použijí ustanovení § 4 a násl. zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci.

§ 7

Státní rehabilitační dluhopisy, vydané občanům, kteří mají nárok na odškodnění podle § 23 odst. 5 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, jsou splatné do konce roku 1995.

§ 8

(1) Vláda je zmocněna, aby nařízením napravila některé křivdy spáchané na odpůrcích komunistického režimu a na osobách, které byly postiženy jeho perzekucemi, v oblasti sociální, zdravotní a finanční.

(2) Ministerstvo práce a sociálních věcí zvýší vyhláškou příplatek k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, a to stejným způsobem a ve stejných termínech, jako se zvyšuje procentní výměra důchodů podle zákona upravujícího důchodové pojištění.

§ 9

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1993.

Uhde v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

Náměty k domácí přípravě:

1. *Pokuste se vyhledat co nejvíce konkrétních příkladů omezování občanských práv a svobod v letech 1948 – 1989 ze strany komunistické moci.*
2. *Zjistěte si co nejvíce informací o případu bratří Mašínů.*
3. *Vyhledejte si informace o Janu Palachovi a jeho oběti.*
4. *Zjistěte si konkrétní fakta o současné KSČM (jejich vrcholní představitelé, počet poslanců, volební výsledky v posledních volbách, současné volební preference...).*

Náměty k rozboru:

1. *Zákon o protiprávnost komunistického režimu hovoří o zločinech komunismu v obecné rovině. Pokuste se postupovat po jednotlivých paragrafech (odstavcích) a uvádějte konkrétní příklady komunistických zločinů, resp. vysvětluje obecné teze na konkrétních událostech.*
2. *Které atributy komunistické moci a politiky můžeme ze zákona vyčíst?*
3. *Zákon zmiňuje i jednu zahraničněpolitickou souvislost normalizační moci. Kterou?*
4. *Pokuste se v zákoně vyhledat co nejvíce hodnotících přídavných jmen, jimiž je označován komunistický režim, resp. KSČ.*
5. *Jak je hodnocen tímto zákonem tzv.třetí odboj?*
6. *Diskutujte o případu bratří Mašínů. Zvažujte své argumenty s přihlédnutím k paragrafu 3 tohoto zákona.*
7. *Které ústavní funkce zastávali politici podepsaní pod zákonem?*
8. *Jak hodnotíte, vzhledem k tomuto zákonu, současnou politiku (politiky) KSČM a jejich vrcholných představitelů?*
9. *Myslíte, že by KSČM měla být zakázána? Uvažujte, jaké by to mohlo mít důsledky.*
10. *Poslechněte si následující televizní zprávu. Jaký je váš názor na ustanovení 16 .ledna jako významného dne v českém kalendáři?*

http://zpravy.idnes.cz/grebenicek-zpochybil-ze-palachova-obet-byla-protestem-proti-komunismu-1oe-/domaci.aspx?c=A130208_100217_domaci_kop

K diskutované otázce (č.10) oběti Jana Palacha je vhodné zhlédnout film Hořící keř, volně dostupný na HBO

<http://www.hbo.cz/series/horici-ker>

Zdroje:

AUTOR NEUVEDEN. *Zákon o protiprávnosti komunistického režimu* [online]. [cit. 27.8.2013]. Dostupný na WWW: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-198>